

PUTOVANJE SUPRUŽNIKA HÜTTEROTT U JAPAN 1884. - 1885.

KATARINA MARIĆ □ Zavičajni muzej grada Rovinja, Rovinj

sl.1. Brončani zmaj
d. 65 cm, š. 27 cm

Tražeci razloge za izlaganje jednog dijela specifične građe iz fundusa Zavičajnog muzeja grada Rovinja, a riječ je o predmetima etnografske izvaneuropske zbirke iz arhiva obitelji Hütterott, nekadašnjih vlasnika Crvenog otoka, u neposrednoj blizini Rovinja, nametnuo nam se jedan rukopisni svežanj, očito pisan rukom Marie Hütterott iz 1884./85., u kojemu se opisuje putovanje u Japan što su ga poduzeli ona i njezin suprug, japanski konzul u Trstu Georg Hütterott. Upravo nam je taj rukopis dao objašnjenje o podrijetlu te jedinstvene građe u našem muzeju, a istodobno i motiv da tu građu i izložimo.

Priredena izložba povijest je jednog putovanja. Tijek putovanja rekonstruiran je uz pomoć fragmentarnih rukopisa Marie Hütterott, koji nas putopisom uvode u čaroban svijet tek reformiranog Japana osamdesetih godina 19. stoljeća. Okosnicu izložbe čine predmeti iz Japana koje su supružnici Hütterott donijeli sa sobom kao suvenire.

Svijest o velikoj i važnoj kulturnoj tradiciji Japana pojavila se u našim krajevima upravo s uporabnim predmetima koje su donosili pomorci i drugi putnici u svoje domove.

Suveniri koji se pojavljuju na izložbi kao elementi materijalne kulture u različitim oblicima zapravo su autentični dijelovi života Japana kako ga je vidjela Marie Hütterott, i među njima ne nalazimo nove proizvode, replike ili minijature inspirirane tradicijom i karakterističnim motivima na kakve smo naviknuti kad pomislimo na riječ suvenir.

Japan je osamdesetih godina 19. stoljeća još uvijek bio prilično zatvorena zemlja, pa su ti suveniri bili predmeti proizvedeni u sklopu starih obrta. Prijelaz od autentičnog predmeta na suvenir dogodio se kada je taj isti predmet kupio putnik, stranac, turist te ga odnio u svoju zemlju promijenivši mu funkciju. A supružnici Hütterott u Japanu su bili pravi turisti, tražili su smještaj u čajanima i hotelima, putovali džunkom i vlakom, koristili se uslugama vozača rikši i vodiča konja (*bettoši*), kupovali predmete za rodbinu, odlazili na kazališne predstave i satove mačevanja te obilazili prirodne i spomeničke znamenitosti.

S ministarskom potporom krenuli su supružnici Marie i Georg Hütterott na put iz Trsta 1. studenog 1883., ukrcavši se na parobrod Austrijskog Lloyda "Orion". Božić provode u kući bremenskog trgovca Melchersa u Hong Kongu, a u japansku luku Nagasaki stižu 1. siječnja 1884. Ubrzo nakon dolaska u Japan Georg obolijeva od teške upale pluća, nakon čega se vraćaju na dva mjeseca u klimatski povoljniji Hong Kong. Krajem travnja ponovno dolaze u

sl.2. "Geta" klopme za djevojčice koje se nose u posebnim prigodama drvo, svila, slama kraj 19. st., razdoblje Mei d. 17 cm, š. 10 cm, v. 8 cm

sl.3. Natikače za kupatilo slama, papir, koža, konac v. 26 cm, d. 9 cm, š. 4 cm

Japan i započinje njihovo putovanje po unutrašnjosti otoka Honshu, od Kobea, Kyōta, Nare do Yokohame, od Tokija do Nikka. Sa sobom su vodili i prevoditelja, a bili su i počašćeni pozivima brojnih visokih dužnosnika Japana, te posjetom mjestima posebne važnosti za kulturnu tradiciju Japana. Marie Hütterott bila je osobito očarana figurom male japanske žene i njezinim položajem u društvu te pokazuje zanimanje za događanja oko kuće, za odgoj djece, šminkanje, frizure, japansku modu, ali i nadaleko poznatu ceremoniju pijenja čaja. Georg je na tom putovanju kupio samurajski oklop kakve su od 1876. pripadnici samurajskog staleža prodavali jer su oklopi i sablje stavljani izvan zakona te je većina ekonomski zaduženih samuraja bila prisiljena prodavati svoju najdragocjeniju imovinu. Usto, počeo je stvarati svoju bogatu zbirku japanskoga hladnog oružja, zapravo mačeva, kopalja i lukova. Sudbina te bogate zbirke nije točno poznata. Zbirku suvenira iz Japana činilo je i nekoliko komada *netzuke*, kimono, dječji kimono, lutke, različite vaze, lakirane kutijice, između ostaloga i očuvane velike samurajske lepeze te lutkarske lepeze, nešto nakita, ukrasni noževi za pisma, fukuse, bogato opremljena kutija za mač i sl. Jedan dio predmeta donijeli su kao poklone za članove obitelji, dok je drugi dio vrijednih predmeta nestao nakon rata, od svibnja 1945. godine.

Kako je i ostavština obitelji Hütterott u svakom smislu i dio naslijeđa kulturno-povijesne baštine grada Rovinja, tako i dio tih egzotičnih predmeta, koji su istodobno i dragocjeni i atraktivni, čini crticu u povijesti društvenih prilika Rovinja. Sama činjenica da je na području Rovinja postojala kuća u kojoj se nalazila "japanska soba" i dio okućnice bio uređen u japanskom stilu, što je bilo moderno devedesetih godina 19. stoljeća u europskim gradovima, jedan je od razloga za muzeološku interpretaciju te građe. Putovanje i predmeti koji su kao autentični dijelovi života Japana stigli u ovaj kraj kao suveniri odredili su temu izložbe.

Stručna obrada predmeta uz pomoć suradnika etnografa Roberta Bilića prikazana je u katalogu predmeta koji su nam svojom većom (samurajski oklop iz Edo razdoblja) ili manjom vrijednošću približili kulturnu tradiciju Japana, iako nam je ona i danas prilično daleka i nepoznata.

THE JOURNEY OF MR AND MRS HÜTTEROTT IN JAPAN, 1884-1885

Searching for reasons for the exhibition of part of some rather particular material from the holdings of Rovinj Local History Museum, items from the non-European ethnographic collection from the archives of the Hütterott family, one-time proprietors of Red Island / Sv. Andrija, just off Rovinj, it seemed to the authors that a bundle of manuscripts, clearly written by Maria Hütterott in 1884/1885, in which she described the journey in Japan that she undertook with her husband, Japanese consul in Trieste Georg Hütterott, was of great importance. This manuscript actually provided an explanation of the origins of this unique material in the museum, and at the same time lent a motif for the material and its presentation at the exhibition *The Journey of Mr and Mrs Hütterott in Japan 1884-1885*. The journey, and the items, authentic parts of Japanese life, which arrived in this region as souvenirs, determined the topic for the exhibition. The very fact that in the area of Rovinj there was a house with a Japanese room and in which part of the garden was laid out in Japanese style, which was very fashionable in the 1890s, was one of the reasons for the museological interpretation of this material.

sl.4. "Tosei gusaku" ili moderan oklop Signiran, 1830. v. 140 cm, d. 40 cm, š. 50 cm